

CALEA MÂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Adunarea Sfinților

„Adunarea Sfinților Tăi, unită fiind cu Tine, prin dragoste, și de Tine îndulcin-du-se, în curăție și sfințenie cu bucurie dăntuiește hora cea nesfârșită, împreună cu îngerii, în jurul Tău, Purtătorule de grijă al tuturor, Dumnezeu și Doamne” (*Penticostar* p. 375).

Sfinții au umblat în căile Domnului, s-au nevoit, au devenit, fiii Celui Preaînalt (Luca 6, 35), au fost strămutați de pe pământ la cer și alcătuiesc un cor duhovnicesc în care odihnește Dumnezeu. Sfinții Părinți au văzut în starea de sfințenie a omului, asemănarea cu Dumnezeu. Sfințenia omului se întemeiază pe asemănarea cu sfințenia Tatălui ceresc, *singur Sfânt și singur Desăvârșit* (Matei 5, 48). În starea de sfințenie, firea umană se umple de prezența lui Dumnezeu. Sfințenia se dobândește cu ajutorul harului dumnezeiesc, prin curățirea de patimi și prin împrăștierea virtuților culminând cu iubirea, adică prin străbaterea drumului de la starea de păcat, la starea de desăvârșire. Sfințenia înseamnă, sălășluirea lui Hristos în cei ce se integrează în comuniunea Bisericii prin Botez, Mirungere și Împărtășanie, ca mădulare a lui Hristos. Prezența lui Hristos în cei ce îl urmează este o consecință a iubirii Sale de oameni, dar și a împlinirii poruncilor de către aceștia. Sfinții au ajuns la sfințenie prin urmarea Evangheliei lui Hristos, devenind pilde de sfințenie pentru toți creștinii și prin ei Hristos continuă lucrarea în Biserica Sa. Ei sunt cei ce fac legătura între om și Dumnezeu, sunt asemenea lui Hristos, plini de iubire, de bunătate, de bucurie, stări pe care le împărtășesc celor din jurul lor și prin acestea transformă, înalță duhovnicește, schimbă în bine întreaga existență a celor din jurul lor, cărora le împărtășesc din iubire lor, rugându-se pentru ei. Cel mai adesea cei ce au venit la credință au urmat pilda sau învățătura altei persoane. Adeseori chiar simpla prezență în apropierea unui sfânt, ne schimbă viața, simțim puterea harului în liniștea și pacea sufletului.

„Apostolii împreună cu Proorocii, învățătorii cu Cuvioșii, Dreptii împreună cu toți Sfinții Mucenici și, dintre femei, cele care s-au luptat și cu dragoste au pust-nicit, mulțimea Sfinților și cetele Dreptilor să fie laudați cu sfinte cântări, ca niște moștenitori ai împărăției cerești, și locuitori ai Raiului” (*Penticostar* p. 384).

Cinstindu-i pe sfinți și chemându-i în ajutor suntem cu toții chemați la o viață de sfințenie. Un frate i-a zis lui avva Antonie „Roagă-te pentru mine!” Zis-a lui bătrânul: „Nici eu nu te miluiesc și nici Dumnezeu dacă tu însuși nu-ți vei da silința și nu vei cere lui Dumnezeu rugându-te” (*Pateric*, Avva Antonie). Cântările Bisericii ne îndeamnă: „să ne veselim duhovnicește întru pomenirea Sfinților; că prin aceasta a venit, revărsându-ne nouă daruri aducătoare de câștig” (*Penticostar* p. 366). Sfinții au putere de a mijloci înaintea lui Dumnezeu pentru oameni, putere dobândită prin harul dumnezeiesc, care lucrează în ei, în calitatea lor de casnici ai lui Dumnezeu și dragostei lor nesfârșite pentru toți oamenii. Sfinții sunt „mâinile lui Dumnezeu prin care El săvârșește lucrările Sale”. Mântuitorul Hristos, a dat Sfinților Apostoli puterea de a săvârși minuni, cu această putere ei au vindecat de patimi, au tămăduit bolnavii, au invitat chiar și morții. Despre aceasta un imn din cartea *Penticostar* spune:

„Mărit-ai, Mântuitorule, în toată lumea, numele mai-marilor Apostoli; că ei au învățat cele negrăite ale cerurilor, au dat celor de pe pământ tămăduiri și chiar numai umbrele lor vindecau patimile. Cel dintre pescari a făcut minuni și cel dintre iudei a propovăduit învățăturile harului; prin care, îndurate, dă-ne nouă mila Ta cea mare” (*Penticostar* p. 124).

Pr. Ioan LAZĂR

PREDICA

Duminica Tuturor Sfinților

Cea dintâi după Rusalii

„Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n-am venit să aduc pace ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa. Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine. Și cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine. Atunci Petru, răspunzând, I-a zis: Iată, noi am lăsat toate și ți-am urmat Ție. Cu noi oare ce va fi? Iar Iisus le-a zis: Adevărat zic vouă că voi cei ce Mi-ați urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel. Și oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau farine, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi, și va moșteni viața veșnică. Și mulți dintâi vor fi pe urmă, și cei de pe urmă vor fi întâi.” (Matei 10, 32-35. 37-38; 19, 27-30)

„Fraților, sfinții toți, prin credință, au biruit împărății, au făcut dreptate, au dobândit făgăduințele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuțitul sabiei, s-au împuneric, din slabi ce erau s-au făcut tari în război, au întors taberele vrăjmașilor pe fugă; unele femei și-au luat pe morții lor înviați, iar alții au fost chinuți, neprimind izbăvirea, ca să dobândească mai bună înviere; alții au suferit batjocură și bici, ba chiar lanțuri și închisoare; au fost uciși cu pite, au fost puși la cazne, au fost tăiați cu fierăstrăul, au murit uciși cu sabia, au pribegit în piei de oaie și în piei de capră, lipsiți, strămtorați, rău primiți, ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustii, și în munți, și în peșteri, și în crăpăturile pământului. Și toți aceștia, mărturisii fiind prin credință, n-au primit făgăduința, pentru că Dumnezeu rânduise pentru noi ceva mai bun, ca ei să nu ia fără noi desăvârșirea. De aceea, și noi, având împrejurul nostru atâta nor de mărturii, să lepădăm orice povară și păcatul ce grabnic ne împresoară și să alergăm cu stăruință în lupta care ne stă înaintea, cu ochii ațintiți asu-

pra lui Iisus, începătorul și plinitorul credinței.” (Evrei 11, 33-40; 12, 1-2)

Dreptmăritori creștini,

Am parcurs împreună prima săptămână de după Praznicul Rusaliilor, *îmbătați* fiind duhovnicește de surplusul de har ce se revărsa neconținut în viața noastră, prin Biserica lui Hristos și de care devenim iar mai conștienți cu fiecare Cincizecime.

Cu acest prilej, cu prima duminică de după Rusalii se încheie și perioada Penticostarului (ce a debutat în noaptea Paștilor), iar lectura apostolică se conjugă fericit cu cea evanghelică (Matei cap. 10, v. 32-33; 37-38; cap. 19, v. 27-30) căci ambele fac referire la mărturia despre credința cea dreaptă în Dumnezeu Treimic: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh pe care, în ordine cronologică au dat-o: Sfinții Prooroci și dreptii Vechiului Testament, iar apoi Sfinții Apostoli, ceilalți ucenici și mulți alți sfinți dealungul istoriei, până astăzi.

Dacă aruncăm o privire asupra *logicii* lecturilor biblice în cadrul anului liturgic, atunci am putea socoti pe drept că,

Continuare în pagina 2

Pr. Filip ALBU

Din sumar

► „Universul meu spiritual l-aș sintetiza în următoarele direcții: familia, activitatea sportivă și cea de arbitraj național și internațional și activitatea didactică, inspirate și susținute de valorile credinței ortodoxe”
pagina 2, *Interviu cu domnul Ovidiu Hațegan – membru al Asociației parohiale „Calea Mântuirii”*

► Știri

pagina 4

1. În primul rând, aș dori să vă adresez un cuvânt calduros de felicitare, pentru faptul, că ați devenit de curând membru al Asociației parohiale „Calea Mântuirii”. Cu ce sentiment ați receptat această calitate dumnevoastră, de membru al acestui organism bisericesc?

Întâi de toate, aș dori să-mi exprim bucuria de a face parte din acest organism bisericesc, cu un titlu foarte sugestiv. În al doilea rând, mărturisesc, că atunci când mi s-a făcut propunerea de a face parte din Asociația „Calea Mântuirii”, am primit cu bucurie această invitație, care mă onorează și mă responsabilizează și mai mult din punct de vedere spiritual. În al treilea rând, cred, că și pentru mine și pentru familia mea, această activitate va însemna un bun prilej de a fi conectați și mai mult și mai bine la viața și problemele Bisericii în zilele noastre.

2. Sunteți, domnule Ovidiu Hațegan, o personalitate bine cunoscută și apreciată nu numai în plan național, ci și internațional. Sunteți arbitru internațional, cadru didactic, dar, ceea ce este extrem de important, sunteți un credincios practicant al Bisericii Ortodoxe, împreună cu soția dumnevoastră Nicoleta și cu fiul Matei. Vedeți o legătură între activitatea sportivă și experiența religioasă?

Într-adevăr, eu văd o legătură profundă între activitatea sportivă și experiența religioasă. Întotdeauna înainte de meciuri simt nevoia să mă rog, să merg la mănăstiri și biserici pentru a-i cere ajutorul lui Dumnezeu înaintea fiecărui meci, care pentru mine, înseamnă de fiecare dată o nouă provocare. Cred, că fără ajutorul

„Universul meu spiritual l-aș sintetiza în următoarele direcții: familia, activitatea sportivă și cea de arbitraj național și internațional și activitatea didactică, inspirate și susținute de valorile credinței ortodoxe”

Interviu cu domnul Ovidiu Hațegan – membru al Asociației parohiale „Calea Mântuirii”

lui Dumnezeu nu aș fi putut ieși din unele încercări mai deosebite ale vieții, pe de o parte, dar nici nu aș fi ajuns la atâtea împliniri la care am ajuns, pe de altă parte. Același drum, simt în adâncul sufletului meu, că trebuie să-l parcurg și în viitor, cu ajutorul lui Dumnezeu. Într-adevăr, mă bucur, să pot participa, dacă s-ar putea, în fiecare duminică și la marile sărbători la Sfânta Liturghie, mai ales, la Catedrala Veche din Arad, dar, nu numai aici, atunci când sunt la Arad. Însă, datorită programului pe care îl am, nu pot, din păcate, fi prezent chiar în fiecare duminică la sfânta slujbă, dar, sunt bucuros, că soția mea Nicoleta, împreună cu fiul meu Matei, o fac mult mai des.

3. Cum se împletesc în viața dumnevoastră activitatea didactică, cea sportivă, în cazul de față, și cea de arbitru internațional, cu practicarea credinței ortodoxe?

Universul meu spiritual l-aș sintetiza în următoarele direcții: familia, activitatea sportivă și cea de arbitraj național și internațional și activitatea didactică, inspirate și susținute de valorile credinței ortodoxe. Consider, că este deosebit de important, ca timpul să fie dedicat fiecăreia dintre cele trei direcții de implicare în viața mea, pentru a exista un echilibru sănătos între ele. De asemenea, sunt convins că toate cele trei realități din viața unui om au nevoie de un fundament spiritual. Experiența religioasă pe care o pune Biserica Ortodoxă la îndemâna tuturor, prin credința și slujbele ei, este un prilej de reconfortare spirituală și echilibrare interioară a vieții personale, familiale și, de ce nu, sociale, la modul general.

4. Așa cum s-a arătat mai sus, dumnevoastră participați, împreună cu soția și fiul, atât de des cât vă permite programul, la sfintele slujbe ale Bisericii Ortodoxe, și, îndeosebi, la Sfânta

Liturghie. Cum ați ajuns să intrați în universul atât de luminos al credinței ortodoxe?

Eu am crescut la țară, la bunici. Aceștia m-au călăuzit pe calea credinței și a iubirii față de Biserica Ortodoxă. Acolo, la țară, am participat cu regularitate la Sfânta Liturghie și la activitățile premergătoare marilor sărbători creștine. Acest fapt, mi-a conferit un anumit mod de a fi, de a relaționa cu cei din jur și de a avea puncte de sprijin solide în viață. Același mod complet de educație dorim, eu și soția mea, să-l transmitem și fiului nostru Matei.

5. Cum apreciați activitatea de până acum a Asociației parohiale „Calea Mântuirii” în contextul social de astăzi? Altfel spus, care ar trebui să fie astăzi prioritățile acesteia?

După părerea mea, societatea de astăzi se îndreaptă într-o direcție greșită. Scara valorilor în societate este inversată. Se observă o întoarcere exagerată a oamenilor, și, mai ales, a tinerilor, exclusiv spre lucrurile materiale, în detrimentul valorilor spirituale. Cred, că misiunea de astăzi a acestei Asociații este aceea, de a încerca, în mic, să redreseze această tendință, începând cu copiii. Iar, așa cum știm, copiii reprezintă prioritatea numărul unu în activitatea Asociației „Calea Mântuirii”. Activitatea Asociației oferă copiilor, iar, mai apoi, tinerilor, o alternativă la ceea ce se oferă, în mod unilateral, în spațiul public. Pentru a exprima o concluzie referitoare la prioritățile Asociației, sunt de părere, că aceasta trebuie să se preocupe și în continuare, probabil, prin activități mai diversificate, de copii și de tinerii Bisericii, pentru a-i face să înțeleagă tot mai bine și mai profund rolul credinței în viața personală a omului, cu implicații directe în societate. De acest demers vor beneficia, desigur, și cei maturi și cei vârstnici.

6. Trecând de la activitatea de ordin general a Asociației „Calea Mântuirii”, aș dori să vă întreb: spre care din primele trei priorități ale activității ei ar trebui să se concentreze membrii acesteia în momentul de față?

Este greu să ierarhizez primele trei priorități ale Asociației „Calea Mântuirii”, dar, voi risca să spun, că, în afara celor menționate la întrebarea precedentă, în afara priorității excepționale, legate de copii, ar trebui să ne preocupe și următoarele trei: proiecte legate de explicarea credinței ortodoxe pe înțelesul omului de astăzi, activitățile filantropice (nu doar cele de ordin material, ci și spiritual), intrarea misiunii creștine ortodoxe în universul internetului etc.

7. Vă rog, să exprimați câteva gânduri pentru cititorii publicației bisericești cu același nume - „Calea Mântuirii”, precum și pentru vizitatorii site-ului Asociației (www.caleamantuirii.ro).

Mi-aș dori, ca toți cei care

ne numim creștini, în general, și cei care aparținem Bisericii Ortodoxe, în special, să devenim tot mai buni și mai frumoși la suflet, într-o lume, adeseori, atât de urâtă spiritual. De asemenea, mi-aș dori, ca tinerii să-și îndrepte mai mult privirea spre Biserică și spre credință. Nu în ultimul rând, m-aș bucura, dacă tot mai mulți oameni s-a asocia în promovarea activităților și proiectelor Asociației parohiale „Calea Mântuirii”.

În afara celor de mai sus, aș dori să transmit cuvânt de salut și de urări de bine, sănătate și spor în credință și în dragostea față de Biserică tuturor vizitatorilor site-ului „Calea Mântuirii”, precum și cititorilor publicației cu același nume.

Vă mulțumesc pentru interviul acordat și vă felicit pentru tot ceea ce faceți spre binele oamenilor și preamărirea lui Dumnezeu!

Interviu realizat de
pr. Ioan TULCAN

Duminica Tuturor Sfinților

Urmare din pagina 1

în această duminică, se încheie un cerc de înțelegere asupra ceea ce înseamnă puterea credinței în Dumnezeu. Aceasta o putem vedea deslușit prin aceea că textul apostolic folosit acum a fost rânduit a se citi și în duminica de dinaintea Praznicului Nașterii Domnului.

Venirea Fiului lui Dumnezeu în lume, Cel făgăduit încă din Eden, a presupus

un timp de așteptare, pe care cei de dinaintea Întrupării Sale l-au petrecut cu credința împlinirii acestuia. Și așteptarea lor răbdătoare a fost răsplătită.

Odată împlinit Legământul, prin lucrarea mântuitoare a Domnului Iisus Hristos, aceeași putere a credinței a întărit mulțimi de sfinți dealungul istoriei de peste două milenii. Aceștia au urmat pildei acelora de dinainte. S-au

încrezut în mărturia înaintașilor lor.

Și, la fel ca și celora care le-au premer, mărturia lor răbdătoare a fost răsplătită.

Astfel, sfinții ne încredințează și pe noi, cei de astăzi, de temelia puternică pe care stăm. Dacă toți aceștia au putut birui multe și puternice împotriri, atunci noi suntem chemați să le urmăm exemplul.

Însoțirea noastră cu ei, prin rugăciunile pe care le înălțăm către Sfânta Treime, în numele și cu puterea lor, prin acatistele și paraclisele închinatelor lor - ce trebuie citite în mod constant, ne înserează și ne păstrează într-o tradiție vie care se adapă din izvorul cel puru curgător al harului Sfântului Duh care mustește de preaplina vieții, din credință și spre credință.

Episcopul celor „100 de orașe” (I)

Sfântul Apostol Pavel își arată calitatea sa de apostol al lui Iisus Hristos și rob al lui Dumnezeu și prin epistola pastorală către Tit. Pavel este unicul îndrumător al lui Tit, ucenicul său, care era episcop în insula Creta. Misiunea apostolică are scopul de a transforma pe oameni în „moștenitori ai vieții veșnice” (Tit.3, 7). Astfel se face distincție între cei care cred și cei care nu cred, între creștini și necreștini. Primii „au nădejde” I Tesaloniceni 4, 13 și Efeseni 2, 12, iar țelul nădejzii creștine este „viața veșnică” adică mântuirea. I Tesaloniceni 5.8. Viața veșnică nu se referă numai la suflet ci și la trup: „Fraților, spune Sfântul Apostol Pavel, despre cei ce au adormit, nu voim să fiți întru neștiință ca să nu vă întristați, ca și ceilalți, care nu au nădejde, pentru că de credem în Iisus care a murit și a înviat, tot așa (credem) că Dumnezeu, pe cei adormiți întru Iisus îi va aduce împreună cu El.” (I Tesaloniceni 4, 13-14; Ioan 5, 25 ; I Corinteni 15, 14-15). Viața veșnică este fericirea veșnică, spre deosebire de osânda veșnică (Ioan 5, 29, Ioan 17, 3 etc.). Deci, cei ce cred sunt chemați, dar și aleși precizează și Sfântul Ioan Gură de Aur și Fericitul Ieronim în scrierile lor.

Opera de mântuire a neamului omenesc aparține lui Dumnezeu în exclusivitate și este „taina cea din veac ascunsă” (Coloseni 1, 26; Romani 16, 25) și subliniază purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de întreaga creație și în special față de om „coroana creației.”

Credința vine din propovăduirea Evangheliei, iar aceasta se realizează de cei ce propovăduiesc, Sfântul Ioan Hrisostom lămurește că propovăduirea se face: „... în mod lămurit, pe față, nu pe ascuns, cu îndrăzneală; aceasta înseamnă „propovăduire” și cum spunea Apostolul Pavel neadăugând nimic de la noi, neomițând nimic și spunând numai cele ce am auzit și spunând adevărul întreg cu îndrăzneală, așa cum învăța Domnul Iisus Hristos, să audă toți: „Propovăduiți de pe acoperișul caselor” (Matei 10, 27). De aici deducem că propovăduirea Evangheliei este o lucrare publică.

Dreptul de a propovădui nu este o lucrare umană ci este de la Iisus Hristos, de la Dumnezeu, este o lucrare definitivă, după cum citează și Sfântul Ioan Hrisostom din cuvintele Apostolului neamurilor: „Stă asupra mea datoria. Căci vai mie dacă nu voi binevesti.” (I Corinteni 9, 16), formula aceasta subliniază pregnant că orice slujire în Biserică devine o obligație pe viață pentru acela care o acceptă, fiind o trăsătură definitorie a slujirii preoțești.

Tit este primul misionar creștin în Creta, recrutat dintre păgâni așa cum Timotei era episcop al Bisericii din Efes, ambii sunt numiți de Sfântul Apostol Pavel „drept adevărați fii întru credință” (I Timotei 1-2; Tit 1, 4 și II Timotei 1, 2). Tit este numit „fii” de apostolul neamurilor deoarece prin Sfântul Apostol Pavel „a primit harul și a fost renăscut prin Botez.”

Epistola către Tit pune în evidență, rolul fundamental al episcopului în viața bisericească, la persoana și lucrarea acestuia fiind raportată întreaga evoluție a vieții bisericești, toate aspectele esențiale

ale acestuia, care nu pot fi concepute în absența episcopului. Astfel Sfântul Apostol Pavel arată rolul misionar-pastoral al episcopului și anume acela de a alege și hirotoni slujitori bisericești și de a apăra dreapta credință de erezii, de a înlătura lacunele, de a le îndrepta. Așa cum și Sfântul Ioan Hrisostom remarcă faptul că înaltul demnitar bisericesc are misiune, dar și grijă, osteneală, deci el este împovărat de îndatoriri importante. Slujitorul bisericesc este un „ostaș al lui Hristos Iisus” (II Timotei 2, 3) care se luptă, „lupta cea bună” (I Timotei 1, 18).

În consecință Tit în insula Creta a fost înzestrat cu darul preoției pe cea mai înaltă treaptă și așa cum menționează și Fericitul Ieronim, Tit avea misiunea de a continua ceea ce apostolul neamurilor a început. Creta este o insulă muntoasă a Mării Mediterane cu o lungime de 260 km și o lățime variind între 12 și 60 km. Primul nucleu creștin în Creta a fost format din primii creștini convertiți odată cu Pogorârea Sfântului Duh, veniți la Ierusalim probabil cu ocazia Cincizecimii, așa cum reiese din Faptele Apostolilor capitolul 2, care au și primit botezul, numărându-se printre cei „ca la trei mii de suflete” (Faptele Apostolilor 2, 41). Deci activitatea misionară a lui Tit era bine delimitată, el având rolul de a organiza bisericile locale din insulă, chiar dacă mai târziu, va fi trimis spre exemplu și în Dalmația pentru a asigura pe acele meleaguri propovăduirea Evangheliei (II Timotei 4, 10), dar numai temporar. Homer ne informează că insula Creta în antichitate avea foarte multe orașe (între 80 și 100), motiv pentru care Creta este supranumită insula celor 100 de orașe. Populația cretană era formată din grupări etnice variate: sirieni, egipteni, fenicieni, frigieni, doriene etc. și din această cauză Tit avea o misiune destul de grea.

Primii creștini îi numeau pe preoți prezbiteros, cuvânt împrumutat de la evrei, care ar însemna bătrân. De asemenea primii creștini îi numeau pe preoți și episcopi, deoarece ambii aveau aproape aceeași misiune așa cum și Fericitul Ieronim preciza: „Căci ce face episcopul, cu excepția hirotoniei și nu poate fi făcut și de preot?”

Sfântul Apostol Pavel îl instruește pe Tit pentru ce avea să facă în insula Creta, îndrumări care se referă și la însușirile pe care trebuie să le dețină acei credincioși care aspirau la preoție. Aceștia trebuiau să verifice timp mai îndelungat vocația unor creștini cretani spre a nu se face „părtași la păcatele altora.” (I Timotei 5, 22). La Efes unde Sfântul Apostol Pavel a rămas „timp de trei ani” (Faptele Apostolilor 20, 31), el însuși alesese dintre cei mai buni credincioși pe primii slujitori bisericești, după ce i-a ținut sub observație îndelungată. Exigențele la hirotonie sunt exprimate clar în epistola către Tit, ceea ce denotă preocuparea și efortul apostolului neamurilor de a lăsa Bisericii modelul ideal al slujitorului bisericesc. Preotul ales dintre cei mai buni creștini trebuie să se detașeze de ceilalți prin zelul lui misionar de a propovădui Evanghelia, prin viața curată, ireproșabilă, prin înțelepciunea sa.

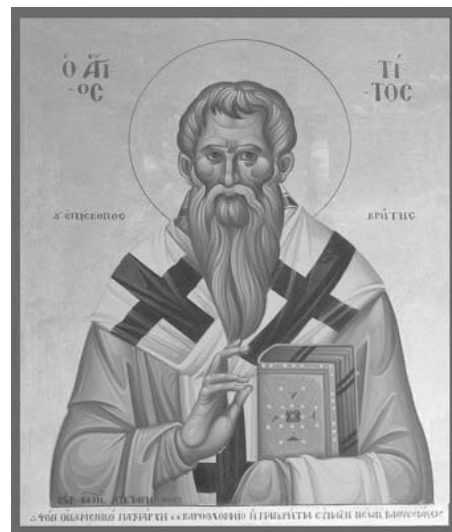
O condiție cerută pentru candidatul la preoție este ca acesta să fie: „Bărbat al unei singure femei.” Nu încape nicio îndoială că această expresie paulină înseamnă: „O singură dată căsătorit.” Sfântul Ioan Hrisostom precizează și el că: „Bărbat al unei singure femei înseamnă că Sfântul Apostol Pavel nu permite ca cineva să fie admis în ierarhia bisericească fiind a doua oară căsătorit. Această expresie „bărbat al unei singure femei” pune în lumină dragostea pe care soțul o datorează soției, chiar după ce aceasta a murit, căci acel preot nu poate fi un bun îndrumător, care nu a păstrat și nu păstrează nici o dragoste pentru memoria soției dintâi, spun Sfinții Părinți. Din familie mai fac parte și copiii (I Timotei 3, 4-5, 12), de care părinții sunt răspunzători pentru educația lor, de conduita lor în biserică și în societate (I Timotei 2, 3; 4, 12). Enunțul „având copii credincioși” înseamnă creștini, botezați. Canonul 18 al Sinodului al treilea de la Cartagina (397) stabilește: „Episcopii, preoții și diaconii nu vor fi hirotoniți înainte de a fi adus la credința creștină pe toți cei ce locuiesc în casa lor.” Prin urmare a fi credincios înseamnă a fi membru al Bisericii. „Având copii credincioși”, înseamnă a avea copii cu conduită morală ireproșabilă, altfel copiii cu o comportare imorală, necuviincioasă atrag după sine, consecințe grave, negative, în ce privește promovarea în ierarhia bisericească. Preotul trebuie să știe să mustre și să combată pe cei ce se împotrivesc sau se răzvrătesc față de învățăturile Evangheliei (Tit 1, 9-10). Cel ce nu știe să-și crească copiii în frica de Dumnezeu nu va ști nici să conducă turma, Biserica încredințată.

Sfântul Apostol Pavel îi amintește lui Tit care sunt păcatele care îl fac pe episcop sau preot inapt. Episcopul trebuie să fie „neîngâmfat” adică să nu fie arogant, orgolios, insolent. Mândria înseamnă o prețuire exagerată și se manifestă printr-o atitudine de superioritate și dispreț față de ceilalți oameni. Mândria este un păcat capital și naște alte păcate: ambiția, slava deșartă sau vanitatea, prezumția etc., iar Dumnezeu „stă împotriva celor mândri, iar celor smeriți le dă har” (Luca 1, 51). De asemenea slujitorul bisericesc trebuie să nu fie bețiv. (Tit 1, 7; I Timotei 3, 8; Levitic 10, 9; Numeri 6, 3-9), deoarece viciul beției este o faptă a întunericului, ca și desfrânarea, petrecerile necuviincioase și alte fapte de rușine (I Corinteni 5, 11, 6, 10, Galateni 5, 21).

Sfântul Vasile cel Mare afirmă: „Beția este mamă a păcatului, vrăjmășia virtuții, ea face fricos pe cel viteaz, desfrânat pe cel înfrânat: „După cum apa stinge focul, tot așa vinul nemăsurat întunecă mintea.”

Cu toate că Iisus a făcut prima minune la o nuntă transformând apa în vin, într-un excelent vin, un vin lăudat chiar și de nun și o cantitate destul de mare: șase vase de piatră cu vin, vinul fiind băutură amețitoare, trebuie consumat cu moderație.

A avea vin este o binecuvântare: „Atunci jitnițele tale se vor umple de grâu și mustul va da afară din teascurile tale.” (Pilde 3, 10) și „Și Domnul Savaot

va pregăti în muntele acesta pentru toate popoarele un ospăț de cărnuri grase, un ospăț cu vinuri bune, cărnuri grase cu măduvă, vinuri bune, limpezite!” (Isaia 25, 6). „Cel ce răsari iarbă dobitoacelor și verdeață spre slujba oamenilor; Ca să scoată pâine din pământ și vinul veseleşte inima omului.” (Psalmul 103, 15-16). Vinul este bun în limite mici, deoarece are proprietăți terapeutice. Samarineanul a turnat untdelemn și vin peste rănilor celui căzut între tâlhari. (Luca 10, 30-34). Sfântul Apostol Pavel recomandă lui Timotei, puțin vin pentru sănătatea sa: „De acum nu mai bea apă (probabil nepotabilă), ci folosește puțin vin, pentru stomacul tău și pentru dese tale slăbiciuni.” (I Timotei 5, 23).

Alcoolismul este o boală a sufletului, un gol sufletească pe care oamenii încearcă să-l umple cu tot felul de surrogate. La fel și drogurile: cocaina, heroina, LSD și marijuana. Toate cauzează în cele din urmă mari probleme de sănătate și apoi chiar moartea. „Bețivii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (I Petru 4, 3; Efeseni 5, 18; I Corinteni 6, 9-10). Așadar omul trebuie să aibă un permanent autocontrol, cu toate că Biblia nu ne sugerează o abstenență totală de la vin sau de la băuturi alcoolice (Deuteronomul 14, 26). „Nu fii printre cei ce se îmbată de vin și printre cei ce își desfrânează trupul lor. Căci bețivul și desfrânatul sărăcesc, iar dormitul mereu te face să porți zdrențe.” (Pilde 23, 20-21). De asemenea: „Pentru cine sunt suspinele, pentru cine văicărelile, pentru cine plânsetele, pentru cine rănilor fără pricină, pentru cine ochii întristați? Pentru cei ce zăbovesc pe lângă vin, pentru cei ce vin să guste băuturi cu mirosenii. Nu te uita la vin cum este el de roșu cum scânteiază în cupă și cum alunecă pe gât, Căci la urmă el ca un șarpe mușcă și ca o viperă împoacă venin.” (Pilde 23, 29-32).

O condiție de admitere la hirotonie și de menținere în cler, este și neagresivitatea. Episcopul și preotul trebuie să fie „nedeprins să bată” adică lipsit de brutalitate fizică și în limbaj. Trebuie să nu fie „iubitor de câștig urât”, adică să nu fie avar, cupid, lacom, trebuie să fie „iubitor de străini” adică ospitalier. Ospitalitatea este o faptă bună pentru care orice creștin va primi răsplătă la judecata cea din urmă. (Matei 25, 25-36). Prin primirea de oaspeți unii au primit în casă îngeri, fără să știe (Evrei 13, 2; I Petru 4, 9).

(va urma)

Prof. Amalia STANA

ȘTIRI

Hramul Catedralei Arhiepiscopale „Sfânta Treime” din Arad

De praznicul Sfintei Treimi care este și hramul Catedralei Arhiepiscopale din Arad, Chiriarhul arădean, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în catedrală, înconjurat fiind de un ales sobor de preoți și diaconi, din sobor a făcut parte și Arhid. Dr. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial.

Chiriarhul arădean, în cuvântul de învățătură, a vorbit despre „Unitatea credinței și împărtășirea Sfântului Duh” (în baza citirilor scripturistice ale praznicului: Efes. 5; Matei 18), formulă definitorie în ecclena pe care o rostim mereu la Sfânt Liturghie, pentru ziua de praznic în care ne aflăm, și anume, închinată Sfintei Treimi. Legătura dintre Persoanele Acesteia reprezentând unitatea tuturor credincioșilor în Biserică, Trupul tainic al Mântuitorului. Unirea în cugete și simțiri nu se poate înfăptui mai mult ca prin mărturisirea aceleiași drepte credințe și împărtășirea de același Duh al lui Hristos prin care credincioșii au devenit membri ai Bisericii, nutrinând viața duhovnicească prin harurile ce li se împărtășesc prin Sfintele Taine. Hramul noii catedrale arădene întărește în toți această convingere îndemnătoare la împlinirea cu conștiinciozitate a îndatoririlor lor creștinești și cetățenești, a subliniat Înaltpreasfinția Sa.

La sfânta slujbă de hram a participat un număr mare de credincioși arădeni veniți din tot orașul.

Răspunsurile liturgice au fost oferite de Grupul vocal „Trifon Lugojan” al Catedralei Arhiepiscopale.

Praznicul Rusaliilor Sărbătorit la Catedrala Veche din Arad

Duminică, 16 iunie 2019, de Praznicul Rusaliilor, numeroși credincioși au participat la Sfânta Liturghie oficiată în Catedrala Veche din Arad. În ziua Praznicului Pogorării Sfântului Duh, slujba a fost săvârșită de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Cuvântul de învățătură al Chiriarhului a fost pus sub titlul „Înnoire sufletească” (cf. Fapte 2; Ioan 7-8), arătând că sensibilitatea omenească față de nou, mani-

festându-se pe multiple câmpuri de activitate, include și pe cel spiritual care implică și dorința de înnoire continuă a vieții în general. Din toate cele dobândite în acest cadru, cum sunt și darurile cerești, nu trebuie nimic pierdut, ci mereu înnoite în duhul îndreptării, adică și a învrednicirii spre mai mult bine. Pecetea darului Sfântului Duh, dobândită de credincios prin Sfânta Taină a Mirului, este chezașia strădaniilor creștine în duhul Rusaliilor, cele cincizeci de zile dintre Sfintele Paști și Pogorârea Sfântului Duh, cuprinzând cele patruzeci până la Înălțarea Domnului și zece până la praznicul de azi, numere simbolice ale deplinătății, au fost trebuitoare ucenicilor Mântuitorului pentru învrednicirea de a primi făgăduința unui Mângâitor pentru temeluirea Bisericii și împlinirea misiunii pentru cei chemați să o răspândească până la marginile lumii, a subliniat Înaltpreasfințitul Părinte Timotei.

După săvârșirea Sfintei Liturghii, s-a oficiat o slujbă specială, numită Vecernia Rusaliilor, în cadrul căreia au fost rostite șapte rugăciuni și au fost binecuvântate frunzele de nuc sau de tei care amintesc simbolic de limbile ca de foc prin care s-a arătat harul Duhului Sfânt lucrător în ucenicii lui Hristos, trimiși de El să binevestească Evanghelia Sa în limbi diferite, adică la popoare diferite, până la marginile pământului, începând de la Ierusalim.

Frunzele de tei sau de nuc se aduc în Duminica Rusaliilor la biserică pentru că au forma unor limbi și prin aceasta se binevestește bucuria răspândirii Evangheliei lui Hristos în toată lumea prin propovăduirea Tainei mântuirii oamenilor în iubirea lui Hristos și a Preasfintei Treimi.

Praznicul Sfintei Treimi la Catedrala Veche din Arad

A doua zi de Rusalii, la prăznuirea Sfintei Treimi, preoții și credincioșii de la Parohia Arad-Centru, au avut bucuria duhovnicească de-al avea în mijlocul lor pe Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcopul vicar al Arhiepiscopiei Aradului.

Preasfinția Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi ai Catedralei Vechi, în prezența oficialităților locale și a unui mare număr de credincioși, care ca de fiecare dată au umplut locașul de cult. Din sobor a făcut parte și părintele Flavius Petcuț, protopopul Aradului, Pr.prof.dr. Cristinel Ioja, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad și Arhid. Mircea Proteasa, Consilier economic la Centrul Eparhial.

În cuvântul adresat celor prezenți, Ierarhul a arătat învățătura despre Sfânta Treime în cadrul praznicului Rusaliilor, precum și arătările Sfintei treimi în Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testamnet, la Buna Vestire, la Botezul Domnului și la Schimbarea la Față, iar cea mai evidentă referire cu privire la Sfânta Treime este cea din momentul trimiterii de către Hristos a Sfinților Apostoli la propovăduire: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh” (cf. Matei 28, 19). Tradiția ortodoxă a legat sărbătoarea Sfintei Treimi de cea a Pogorării Duhului Sfânt, întrucât oriunde este prezent Duhul Sfânt este prezentă și Sfânta Treime. Toate slujbele, toate sărbătorile, toate Tainele Bisericii se săvârșesc spre slava Sfintei Treimi, a mai arătat Preasfinția Sa.

Răspunsurile liturgice au fost date de cântăreții Catedralei Vechi.

Praznicul Rusaliilor la Catedrala Arhiepiscopală din Arad

Praznicul Rusaliilor a adunat, duminică, 16 iunie 2019, sute de credincioși la Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime” din Arad. Sfânta Liturghie a fost oficiată de Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, alături de un sobor de preoți și diaconi.

În cuvântul de învățătură, Preasfinția Sa a subliniat faptul că acest praznic este ziua noastră a tuturor, sărbătoarea noastră, pentru că astăzi sărbătorim actul de întemeiere sau de naștere a Bisericii. Aceasta se sărbătorește la 50 de zile de la Învierea Domnului, fapt pentru care este cunoscută în popor sub numele de Cincizecime, și la zece zile după Înălțarea Sa la ceruri, și ne amintește de Pogorârea Sfântului Duh asupra ucenicilor lui Iisus. Evenimentul Pogorării Duhului Sfânt este descris în cartea „Faptele Apostolilor”, unde se spune că Duhul Sfânt Se pogoară din cer ca un vuiet mare de vânt și Se împarte deasupra capului fiecăruia din cei prezenți, în chip de limbi de foc. Astfel, Apostolii au primit puterea de a vorbi în limbi necunoscute de ei până atunci, pentru a face cunoscută învățătura Mântuitorului și altor neamuri, în diferite limbi, începutul fiind realizat chiar de Rusalii, când s-au făcut înțeleși de toți iudeii veniți la Ierusalim din tot Orientul.

În continuare, a fost săvârșită Vecernia plecării genunchilor, în cadrul căreia s-au citit șapte rugăciuni speciale de invocare a ajutorului Sfintei Treimi, cuprinzând și cereri pentru cei adormiți în Domnul.

Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de Corul Catedralei Arhiepiscopale, dirijat de Diac. Laviniu Morariu.

Hramul bisericii din Parohia Hunedoara-Timișană

În după masa zilei de prăznuire a Sfintei Treimi, credincioșii din Parohia Hunedoara-Timișană au sărbătorit unul dintre hramurile bisericii parohiale. Cu acest prilej, un sobor de preoți din vecinătate, avându-l în frunte pe Preacuviosul Părinte Iustin Popovici, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Aradului, a săvârșit un Te-Deum de mulțumire.

Primul hram al bisericii este „Sfântul Mare Mc. Gheorghe”, iar în anul 2016, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei i-a dat și un al doilea hram, „Sfânta Treime”.

După slujba de mulțumire, preoții și credincioșii au înconjurat lăcașul de cult, rostindu-se ectenii speciale la fiecare latură a bisericii.

După aceasta, Părintele Iustin Popovici a rostit un cuvânt de învățătură despre praznicul de zile, în cadrul căruia a apreciat în mod deosebit și frumoasele activități misionar-pastorale și administrativ-gospodărești desfășurate de Părintele Valentin Goronea, dimpreună cu păstoriții săi, mai ales în acest an omagial dedicat satului românesc, într-o parohie cu un număr mic de credincioși.

La final, părintele paroh Valentin Goronea, a adresat cuvinte de mulțumire părintelui consilier, preoților slujitori, credincioșilor și tuturor celor prezenți la această sărbătoare a întregului sat.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.